

PM Rotel VI (Dnr KS 2020/166)

Projektrapport nr 1/2020 - Stadens insatser för att stödja arbetslösa till arbete

Begäran om yttrande från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Svarstid den 30 april 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Ernlund anför följande.

Ärendet

Staden bedriver sitt arbetsmarknadsarbete med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål *1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunskaper är kort.*

Revisionskontoret har granskat om det i staden finns en styrning och uppföljning som bidrar till att insatser ges för att stödja prioriterade grupper till egen försörjning i enlighet med fullmäktiges beslut. Utöver kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden, där stadens jobbtorg återfinns, har stadsdelsnämnderna Farsta, Spånga-Tensta och Skärholmen ingått i granskningen.

Revisionskontoret kommer i sin rapport fram till att staden genomför ett omfattande arbete för att stödja stockholmarnas möjlighet till egen försörjning. Staden erbjuder insatser till prioriterade grupper i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner. Revisionskontoret kommer dock fram till att det finns en otydlighet kring vilka arbetsförberedande insatser som ska tillhandahållas av stadsdelsnämnderna.

Granskningen visar att det finns fungerande strukturer för samverkan mellan Jobbtorgen och stadsdelsnämndernas socialtjänst. Dessvärre framkommer också att den lokala samverkan med Arbetsförmedlingen har påverkats negativt av myndighetens pågående förändringsprocess.

I granskningen framkommer vidare att det kan vara svårt att hitta lämpliga insatser för personer med komplex problematik och med behov av insatser från flera olika parter samtidigt. Även gällande gruppen långtidsarbetslösa uppstår ofta samma problematik.

Revisionskontoret landar i slutsatsen att arbetsmarknadsnämndens uppföljning och analys rörande de utförda insatserna behöver utvecklas med fokus på frågan om de ger önskvärd effekt. Detta gäller på såväl aggregerad nivå som för de enskilda insatserna.

Revisionskontoret lämnar i sin granskningsrapport följande rekommendationer:
Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden bör tydliggöra:

1. omfattningen av och innehållet i stadens insatser utifrån stadens ambitionsnivå och förändringar inom Arbetsförmedlingens ansvarsområde
2. stadsdelsnämndernas uppdrag att erbjuda arbetsförberedande insatser inför inträde på arbetsmarknaden för att garantera likställighetsprincipen
3. vad uppföljning och redovisning av stadens arbetsmarknadsinsatser ska innehålla för att synliggöra de olika insatsernas effekter
4. omfattningen av arbetstränande insatser för personer med komplex problematik eller långtidsarbetslöshet, inklusive Finsams roll i det samlade utbudet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret vill tydliggöra att stadens nämnder kontinuerligt utvärderar och utvecklar de insatser som riktar sig mot de aktuella målgrupperna.

Arbetsmarknadsområdet är politiskt prioriterat och tillsammans med stadens vuxenutbildning bedrivs ett omfattande arbete för att säkerställa att staden uppnår de satta målen gällande arbetsmarknadsområdet. Stadsledningskontorets uppfattning är att förskjutningen av arbetet från stadsdelarna till Arbetsmarknadsförvaltningen, som baseras på den utökade målgruppen, inte endast kan ses som lokala förändringar i samverkan mellan stadsdelsnämnder och Jobbtorgen utan är också en inriktning beslutad av kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret vill framföra att det rent generellt finns ett behov av ökad samverkan. Arbetsförmedlingens pågående omorganisation, innehållande ett förändrat uppdrag, påverkar området mycket. Arbetet med att ta fram central samverkansöverenskommelse med Arbetsförmedlingen pågår.

Mina synpunkter

Arbetsmarknadsnämnden bildades för knappt tio år sedan genom att sammanföra jobbtorgen och vuxenutbildningen. Hos nämndens medarbetare finns stor kompetens och erfarenhet av kommunalt arbete för att få fler i arbete. De senaste årens starka arbetsmarknad i Stockholm märks på antalet inskrivna på stadens jobbtorg med färre som behöver stöd, trots utökade målgrupper, men med större behov av stöd och individanpassade insatser. Detta kommer med all säkerhet att ändras i och med Coronakrisens konsekvenser för svensk ekonomi och Stockholms arbetsmarknad. Jobbtorgens individanpassade arbetssätt är väl förberett för förändringar i målgruppens behov.

Revisionsrapporten lyfter mycket riktigt utmaningar med likvärdighet med det arbetsmarknadsinriktade arbetet i stadens stadsdelar. Behoven ser olika ut i olika delar av staden och det finns varierande traditioner av att möta de olika grupper som uppstår försörjningsstöd och istället skulle kunna bidra på arbetsmarknaden. Såväl jobbtorg som stadsdelar har en större grupp långtidsarbetslösa med komplex problematik och vi vill framhålla att det inte är en särskild arbetsförberedande insats från stadsdelarna som garanterar likvärdighet utan att stadsdelarnas och jobbtorgens samarbete ger förutsättningar för en individuell planering. Jag vill också betona Samordningsförbundets (Finsam) viktiga roll och noterar att det finns ett behov av förstärka dialogen med stadsdelsnämnderna om förbundets utbud och säkerställa att

såväl kännedom som användande av förbundets insatser ökar. Men det är också viktigt att stadsdelsnämndernas respektive Jobbtorgs ansvar förtydligas framöver och att insatser ersätts där de utförs. Arbetsmarknadsstrategin blir ett steg på vägen i detta arbete.

Arbetet med nyanlända är prioriterat därför att integrationen är en av vår tids viktigaste frågor. Det är uppenbart att det nationella etableringsprogrammet inte gett de resultat det borde. Arbetslösheten bland nyanlända är för hög, trots de senaste årens högkonjunktur. Därför behöver Stockholms stad ett eget arbete kring nyanlända så att vi i Stockholm tar till vara på allt de som dessa människor för med sig till sitt nya land. Etableringscentrum som öppnar inom kort är en viktig del i detta. Integrationspakten, som har öppnat helt nya dörrar för stadens arbetsmarknadspolitik, är enligt den grönbå majoritetens mening helt avgörande för att skapa en ny medvetenhet och moderna arbetssätt som får fler i arbete tidigare. Den stadsövergripande kontakten med stora och små arbetsgivare är en nyckel för arbetet med inte bara målgruppen nyanlända utan alla jobbtorgens aspiranter.

Ett väl definierat och effektivt arbete med arbetsmarknadsinsatser har sällan varit viktigare i stadens historia. Den pågående krisen har redan påverkat arbetssätt, men har hittills också visat att jobbtorgens struktur fungerar. Med det sagt finns all anledning att fortsätta utvärdera arbetsmarknadspolitikens organisering i staden med syfte att få så många i egen försörjning så fort som möjligt på kostnadseffektivt sätt.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 15 april 2020

KARIN ERNLUND

Bilaga

Stadsrevisionens projektrapport nr 1/2020 – Stadens arbetsmarknadsinsatser

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Stadsrevisionens rapport är viktig för att utveckla stadens förmåga att stödja människor att komma i arbete och därmed minska utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Att människor som har kapacitet att arbeta är arbetslösa är ett slöseri. Slöseriet drabbar hela samhället men mest av allt är det slöseri som riskerar att skada den enskilda individen.

Arbetsmarknadspolitikerna är i första hand ett statligt ansvar men tyvärr har Arbetsförmedlingen varit under en ständigt attack från de borgerliga partierna. Privatiseringsiver och nedskärningarna som Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna gjorde på Arbetsförmedlingen satte djupa spår. Som revisionen konstaterar kommer *”Arbetsförmedlingen har dock påverkats negativt av Arbetsförmedlingens pågående omorganisation. Tillgängligheten till Arbetsförmedlingens*

tjänster har även minskat vilket ökat arbetsbelastningen vid jobbtorgen.” I och med pandemin har regeringen signalerat att en större omorganisering får vänta. Det är bra. Samhället kommer att behöva ägna all fokus på att minska arbetslösheten, ge stödja till alla de som har permitterats och till de som idag är arbetslösa och riskerar att hamna allt längre bort ifrån arbetsmarknaden om arbetslösheten ökar.

Staden har en viss möjlighet att sätta in egna arbetsmarknadsinsatser, vilket lagstiftningen medger. Stockholm har likt många andra kommuner egna insatser som syftar till att stödja människor till egen försörjning. Genom åren har människor fått möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden genom stadens stöd. Den aktiva lokala arbetsmarknadspolitiken som fördes under den förra mandatperioden ledde till lägre arbetslöshet och minskade utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Tyvärr har trenden brutits och vi ser att både arbetslöshet och ekonomiskt bistånd har börjat öka. Det är olyckligt att man har under de senaste två åren valt att minska resurserna till arbetsmarknadsinsatserna.

I revisionens rapport framkommer det att råder en stor skillnad mellan stadsdelsnämndernas utbud av arbetsmarknadsinsatser. Det är viktigt att kommunstyrelsen i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna säkerställer att stockholmare erbjuds likvärdiga insatser. För att likställighetsprincipen ska upprätthållas menar vi att staden skulle behöva anta ett stadsdelskontrakt. På sätt ska medborgarna garanteras en hög nivå på välfärd i staden, präglad av framtidstro och trygghet. Alla stadens invånare ska ha tillgång till stadens verksamheter oberoende av var de bor.

Slutligen vill vi framhålla att det är viktigt att utbudet av insatserna som stadsdelsnämnderna erbjuder ska vara individanpassat och stötta den enskilde till långsiktig till egen försörjning. Insatserna ska vara av god kvalitet och utförs av personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Det är också viktigt att stadens nämnder samarbetar med arbetsförmedlingen i det uppsökande arbete för att nå och erbjuda insatser till grupper som är långtifrån arbetsmarknaden med komplex problematik.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Kadir Kasirga, Jan Valeskog och Karin Gustafsson (alla S) och Torun Boucher och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Sissela Nordling Blanco (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Kommunstyrelsen har fått revisionskontorets projektrapport nr 1/2020 Stadens insatser för att stödja arbetslösa till arbete för yttrande.

Staden bedriver sitt arbetsmarknadsarbete med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål *1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunkunskaper är kort*. Arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar att säkerställa att de satta målen uppnås, även om stadens samtliga nämnder och bolag bidrar på olika sätt.

Revisionskontoret har granskat om det i staden finns en styrning och uppföljning som bidrar till att insatser ges för att stödja prioriterade grupper till egen försörjning i enlighet med fullmäktiges beslut. Utöver kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden, där stadens jobbtorg återfinns, har stadsdelsnämnderna Farsta, Spånga-Tensta och Skärholmen ingått i granskningen.

Revisionskontoret kommer i sin rapport fram till att staden genomför ett omfattande arbete för att stödja stockholmarnas möjlighet till egen försörjning. Staden erbjuder insatser till prioriterade grupper i enlighet med kommunfullmäktiges intentioner. Revisionskontoret kommer dock fram till att det finns en otydlighet kring vilka arbetsförberedande insatser som ska tillhandahållas av stadsdelsnämnderna.

Granskningen visar att det finns fungerande strukturer för samverkan mellan Jobbtorgen och stadsdelsnämndernas socialtjänst. Dessvärre framkommer också att den lokala samverkan med Arbetsförmedlingen har påverkats negativt av myndighetens pågående förändringsprocess.

I granskningen framkommer vidare att det kan vara svårt att hitta lämpliga insatser för personer med komplex problematik och med behov av insatser från flera olika parter samtidigt. Även gällande gruppen långtidsarbetslösa uppstår ofta samma problematik.

Revisionskontoret landar i slutsatsen att arbetsmarknadsnämndens uppföljning och analys rörande de utförda insatserna behöver utvecklas med fokus på frågan om de ger önskvärd effekt. Detta gäller på såväl aggregerad nivå som för de enskilda insatserna.

Revisionskontoret lämnar i sin granskningsrapport följande rekommendationer: Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden bör tydliggöra:

1. omfattningen av och innehållet i stadens insatser utifrån stadens ambitionsnivå och förändringar inom Arbetsförmedlingens ansvarsområde
2. stadsdelsnämndernas uppdrag att erbjuda arbetsförberedande insatser inför inträde på arbetsmarknaden för att garantera likställighetsprincipen
3. vad uppföljning och redovisning av stadens arbetsmarknadsinsatser ska innehålla för att synliggöra de olika insatsernas effekter
4. omfattningen av arbetstränande insatser för personer med komplex problematik eller långtidsarbetslöshet, inklusive Finsams roll i det samlade utbudet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 mars 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbetsmarknadsarbete med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.* Arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar att säkerställa att de satta målen uppnås, även om stadens samtliga nämnder och bolag bidrar på olika sätt.

Stadsledningskontoret vill tydliggöra att stadens nämnder kontinuerligt utvärderar och utvecklar de insatser som riktar sig mot de aktuella målgrupperna. Arbetsmarknadsområdet är politiskt prioriterat och tillsammans med stadens vuxenutbildning bedrivs ett omfattande arbete för att säkerställa att staden uppnår de satta målen gällande arbetsmarknadsområdet.

I revisionskontorets rapport framgår att det finns en otydlighet kring vilka arbetsförberedande insatser som ska tillhandahållas från stadsdelsnämnderna. I rapporten framgår att det har skett en förskjutning från stadsdelsnämnderna till stadens Jobbtorg avseende insatserna. Revisionskontoret skriver att förskjutningen har medfört att Jobbtorgens målgrupp har förändrats och att belastningen därmed har ökat. Stadsledningskontorets uppfattning är att denna förskjutning, som baseras på den utökade målgruppen, inte endast kan ses som lokala förändringar i samverkan mellan stadsdelsnämnder och Jobbtorgen utan är också en inriktning beslutad av kommunfullmäktige. Arbetsmarknadsnämnden har ett samordningsansvar gällande stadens arbetsförberedande insatser, ett ansvar som förstärktes i stadens budget för 2018.

Stadsledningskontoret vill framföra att det rent generellt finns ett behov av ökad samverkan. Stadens nämnder har i uppdrag att öka graden av samverkan, både inom arbetsmarknadsområdet men även med andra verksamhetsområden, till exempel socialtjänsten. Arbetet med att utveckla samverkan pågår. Arbetsförmedlingens pågående omorganisation, innehållande ett förändrat uppdrag, påverkar området mycket. Arbetet med att ta fram central samverkansöverenskommelse med Arbetsförmedlingen pågår. I arbetet är frågan om gränsdragning gällande vilka grupper respektive myndighet ska ansvara för central.

Revisionskontoret landar i slutsatsen att arbetsmarknadsnämndens uppföljning och analys rörande de utförda insatserna behöver utvecklas med fokus på frågan om de ger önskvärd effekt. Detta gäller på såväl aggregerad nivå som för de enskilda insatserna. Utöver den uppföljning som sker i samband med stadens tertiärrapporter och verksamhetsberättelser tar arbetsmarknadsnämnden dessutom fram en arbetsmarknadsrapport. Rapporten innehåller en aggregerad sammanställning över stadens samlade arbetsmarknadsarbete. Revisionskontoret efterfrågar dock ett ökat fokus på effektoppföljning av de enskilda insatserna ur både ett aggregerat och individperspektiv. Arbetsmarknadsnämnden undersöker för närvarande möjligheten till en utökad individuppföljning, både internt men också genom tillgänglig statistik från bland andra Statistiska centralbyrån.